

Horváth István Károly latin nyelvi és kultúrtörténeti verseny 2010/2011

Fordítási feladat

II. forduló I. kategória

Fordítsd magyarra az alábbi szöveget szótár segítségével! Ügyelj a pontos, de szép stílusú, magyaros fordításra!

Fabircius megvesztegethetlensége

A Pyrrhus epeiroszi király elleni háború idején a rómaiak Fabirciust küldték tárgyalni a királyhoz, aki különböző módon próbált hatni a követre, de eredménytelenül.

Fabircius plebeius erat, sicut Dentatus¹. Semper pauper erat, sed semper satis² pecuniae habuit, ut simpliciter viveret, nec plus desideravit. Consul et censor pro re publica multas res gessit. Bello bene pugnavit. Fabircius erat dux legationis ad Pyrrhum regem missae,³ ut permutationem captivorum faceret. Primo die Pyrrhus dona et aurum ei obtulit⁴. Haec Fabircius recusavit. Secundo die in tabernaculo post velum⁵ a Pyrrho celabatur elephantus, qui signo dato⁶ fremuit. Fabircius modo risit. Aeque⁷ animo regi dixit: „Ego neque metu neque donis tuis moveor.” Itaque animum Fabircii admirans⁸ Pyrrhus captivos ei mandavit.

Magyarázatok:

1. Dentatus, miként Fabircius is, római consul volt.
2. satis ... ut = elegendő (ahhoz) ... hogy
3. missus 3 = küldött (a legationis jelzője)
4. offerro, -ferre
5. velum i n. = ponyva, lepel, függöny
6. signo dato = adott jelre
7. aequus 3 = nyugodt, egykedvű, közömbös
8. admirans = csodálva

Javítási útmutató a fordításhoz

Fabricius plebejus volt, mint Dentatus. Mindig szegény volt, de mindig elegendő vagyona volt ahhoz, hogy egyszerűen éljen, és nem vágyott többre. Mint consul és censor sok ügyet intézett a köztársaság érdekében. Háborúban kiválóan küzdött. Fabricius volt a követség vezetője, amelyet azért külték Pyrrhus királyhoz, hogy cserélje ki a hadifoglyokat. Az első napon Pyrrhus ajándékokat és aranyat ajánlott föl neki. Ezeket Fabricius visszautasította. A második napon Pyrrhus a sátrában egy ponyva/ függöny mögött elrejtett egy elefántot, aki adott jelre felüvöltött. Fabricius csak nevetett. Nyugodtan így szólt a királyhoz: „Engem sem a félelem sem az ajándékaid nem indítanak meg.” Ígyhát Pyrrhus, csodálva Fabricius bátorságát, átadta neki a hadifoglyokat.

Pontozás: A szöveget három különböző eljárással (A, B, C) értékeljük, majd az így kapott részpontoszámokat összegezzük.

A) Tagmondatonként 1 pont adható minden tagmondat elfogadható fordításáért. A mondat fordítása elfogadható, ha az alapját képező alany, állítmány (tárgy, ha van) fordítása pontos. Az egyéb mondatrészek fordításának a helyességét nem kell figyelembe venni a tagmondatonként adható 1 pont odaítélésekor. Részpontoszám nem adható!

Fabricius plebeius erat, sicut Dentatus. – 1 pont

Semper pauper erat, – 1 pont

sed semper satis pecuniae habuit, – 1 pont

ut simpliciter viveret, – 1 pont

nec plus desideravit. – 1 pont

Consul et censor pro re publica multas res gessit. – 1 pont

Bello bene pugnavit. – 1 pont

Fabricius erat dux legationis ad Pyrrhum regem missae, – 1 pont

ut permutationem captivorum faceret. – 1 pont

Primo die Pyrrhus dona et aurum ei obtulit. – 1 pont

Haec Fabricius recusavit. – 1 pont

Secundo die in tabernaculo post velum a Pyrrho celabatur elephantus, – 1 pont

qui signo dato fremuit. – 1 pont

Fabricius modo risit. – 1 pont

Aequo animo regi dixit: – 1 pont

„Ego neque metu neque donis tuis moveor.” – 1 pont

Itaque animum Fabricii admirans Pyrrhus captivos ei mandavit. – 1 pont

Összesen: 17 pont

B) Vizsgáljuk meg az aláhúzott szavak, kifejezések fordításának a helyességét, és adjunk ezekre is pontot az alábbiak szerint. Részpontszám nem adható!

Fabricius plebeius erat, sicut Dentatus. Semper pauper erat, sed semper satis pecuniae habuit, ut simpliciter viveret, nec plus desideravit. Consul et censor pro re publica multas res gessit. Bello bene pugnavit. Fabricius erat dux legationis ad Pyrrhum regem missae, ut permutationem captivorum faceret. Primo die Pyrrhus dona et aurum ei obtulit. Haec Fabricius recusavit. Secundo die in tabernaculo post velum a Pyrrho celabatur elephantus, qui signo dato fremuit. Fabricius modo risit. Aeque animo regi dixit: „Ego neque metu neque donis tuis moveor.” Itaque animum Fabricii admirans Pyrrhus captivos ei mandavit.

a: ha a diák adverbiumként értelmezte – 1 pont

b: ha a diák a tagmondat tárgyaként értelmezte – 1 pont

c: a passzív szerkezet elemeinek helyes értelmezéséért – 2 pont

d: a passzív szerkezet elemeinek helyes értelmezéséért – 2 pont

Összesen: 6 pont

C) Vizsgáljuk meg összességében a fordítást stiláris és fordítástechnikai szempontból:

1. szótárhasználat (mennyiben tudta a diák az adott szavak legmegfelelőbb jelentését kiválasztani);
2. nyelvhelyesség (mennyiben sikerült a szöveget a magyar nyelv szabályainak figyelembe vételével lefordítania);
3. szövegértés (mennyiben tükrözi a fordítás a szöveg teljes megértését).

Ezen szempontokat együttesen szemlélve háromféle pontszám adható: **2 pont** (gyenge), **4 pont** (közepes), **6 pont** (kiváló) megvalósítás esetén. Részpontszám nem adható!

Fontos szempontok: A pontozásnak ebben a fázisában akkor is megadható a maximális pontszám, ha a diák csak a szöveg első felét tudta lefordítani, de azt a fenti szempontok alapján nagy pontossággal oldotta meg. Ha azonban a diáknak nem sikerült terjedelemben legalább a szöveg felét összefüggően, jól egymáshoz kapcsolt mondatokban lefordítania, maximális pontszám erre a feladatra semmiképpen nem adható.

A szerezhető pontok összesen: $17 + 6 + 6 = 29$ pont